

ДИВО НА РІЧЦІ ХАН. ОЦІНКА ДОСВІДУ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

**Оксана Кучма,
м. Київ**

Навчальний предмет: *всесвітня історія*

Клас: 11 клас

Очікувані результати пізнавальної діяльності учнів:

Після уроку учні зможуть:

- розуміти поняття «економічне диво»;
- на основі фактів про історію Республіки Корея формувати причинно-наслідкові зв'язки у контексті її економічного розвитку;
- працювати з джерелами історичної інформації та на їх основі створювати конспекти;
- усвідомлювати взаємозв'язки у розвитку країн та формувати на основі цих знань висновки;
- розвинути критичне мислення;
- розвинути навички роботи у команді;
- виховати повагу до історії та культури України та Республіки Корея.

Час: 45 хвилин

Задум уроку:

Під час заняття учням буде запропоновано роботу з джерелами історичної інформації та робочі аркуші для заповнення. На початку учні будуть об'єднані у групи (під час роботи над Сюжетом 1 та Сюжетом 2). Після опрацювання матеріалів та формування базового уявлення про предмет уроку (під час роботи над Сюжетом 3) має сформуватись загальне уявлення про природу економічного дива у Республіці Корея та який досвід буде корисним для розвитку України. Використані сюжети спрямовані на формування загального уявлення про природо-ресурсний потенціал двох країн. Характерні риси притаманні їх населенню та узагальнену характеристику господарства.

Повоєнна відбудова Республіки Корея проходила у надзвичайно складних умовах. Досвід однієї з найрозвиненіших країн світу є надзвичайно цінним для відбудови України. Зокрема, дослідити вплив особистості лідера на процеси модернізації держави.

Важливо усвідомлювати, що реформи у Республіці Корея відбувались з урахуванням регіональних особливостей та національної специфіки. Подібний досвід для України може стати радше натхненням на зміни, а ніж реальним планом дій.

Завдання учнів полягає у пошуках спільних та відмінних рис з досвіду модернізації Південної Кореї. Заняття не тільки буде сприяти розвитку критичного мислення, але й дозволить поглибити знання про історію двох країн.

Внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки:

1. Всесвітня історія (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / І. Я. Щупак. — К. : УОВЦ «Оріон», 2019. — 256 с. : іл., карти. С. 170-171. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/3027-vsесvitnia-istoriia-shchupak-11-klas-2024.html>
2. Географія (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти. повторне видання. / Г. Д. Довгань,. — Харків : Вид-во «Ранок», 2023. — 340 с., іл. С. 192 – 200 URL: [https://www.ranok.com.ua/storage/pdf/Неографіа-\(рівен%20стандарту\)_pidruchnyk-dlia-10-klasu-ZZSO-\(G.D.-Dovgan\).pdf](https://www.ranok.com.ua/storage/pdf/Неографіа-(рівен%20стандарту)_pidruchnyk-dlia-10-klasu-ZZSO-(G.D.-Dovgan).pdf)
3. Економіка (профільний рівень) : підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти / Л. П. Крупська, І. Є. Тимченко, Т. І. Чорна. — Харків : Вид-во «Ранок», 2019. — 256 с. : іл С. 84-142 URL: <http://pidruchnyk.com.ua/446-ekonomka-krupska-timchenko-chorna-11-klas.html>
4. Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / П. В. Вербицька, О. В. Волошенюк, Г. О. Горленко та ін. – Київ: Літера ЛТД, 2018. С. 157-186. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/10-klas/8-gromadyanska-osvta-10-klas/gromadyanska-osvta-ntegrovaniiy-kurs-rven-standartu-pdruchnik-dlya-10-klasu-zakladv-zagalno-seredno-osvti-verbitska-p-v-voloshenyuk-o-v-gorlenko-g-o-kendzor-p--kozorog-o-g-markus-n--makhun-l-m-pedan-slpukhna-o-l-ratushnyak-s-p-sitnik-ye-v/>

Організація учнівської діяльності:

На початку заняття учні отримують бланк «вхідний квиток» на якому зазначають, що вони знають про Республіку Корея до початку навчального заняття.

Організація діяльності учнів відбувається у три етапи, відповідно до сценарію заняття.

Завдання першого етапу (Сюжет 1) – передбачає складання порівняльної характеристики Республіки Корея та України. Учні працюють двома групами над заповненням робочих аркушів та в кінці представляють результат своєї роботи. Після цього, за допомогою навідних запитань, формуються загальні висновки про спільні та відмінні риси двох країн.

Другий етап уроку (Сюжет 2) передбачає роботу з джерелом історичної інформації та складання історичного портрету президента Республіки Кореї – Пак Чон Хі. Учні залишаються у групах та отримують бланк який заповнюють за допомогою додаткових джерел інформації. Після виконання завдання, групи представляють результат своєї роботи, по черзі оповідаючи один із блоків аркуша (біографічні дані, риси характеру/зовнішність, політична діяльність, особиста думка щодо діяча). За результатами роботи, учні з учителем, за допомогою бесіди, обговорюють роль політичного діяча у проведенні реформ та їх успіху.

Третій етап (Сюжет 3) уроку передбачає аналіз статті та спільну роботу над складанням мапи думок «Корейське економічне диво». Вона буде містити у собі ключові аспекти, що на думку учнів, сприяли розвитку Республіки Корея. Виконання даного завдання можливе як на роздаткових аркушах, так і за допомогою інтерактивної онлайн дошки (наприклад, у сервісі Canva), яку можуть редагувати всі учасники заняття. У результаті, учні разом з вчителем складають таку ж мапу, тільки для України, з урахуванням вже досліджених особливостей на прикладі Південної Кореї.

На етапі узагальнення, учні з учителем підводять підсумок наскільки є доречним впровадження досвіду Республіки Корея для України. Також учні заповнюють «вихідний квиток».

Оцінювання

На етапі узагальнення, учні, за результатами роботи над Сюжетом 1 та Сюжетом 2 оцінюють роботу кожного учасника команди за шкалою:

Критерій оцінювання	1 бал	2 бали	3 бали
Чи брав участь у обговоренні?			
Чи вносив доречні корективи у роботу?			
Чи уважно аналізував джерело інформації?			
Чи брав участь у презентації результатів роботи?			

За результатами Сюжету 3 учитель оцінює результати учнів за критеріями:

Доцільність аргументів	Кількість наведених аргументів	Аргументація власної думки	Дотримання норм спілкування
від 1 до 3 балів	1 б. – 1 аргумент 2 б. – 2-4 аргументи 3 б. – від 5 і більше аргументів	Від 1 до 3 балів	За відсутність оціночних суджень, мови ворожнечі та дискримінації – 3 бали.

Змістові наголоси.

Змістовий наголос заняття складається з твердження, що відбудова власної держави – справа рук кожної конкретної нації. При коректному аналізі власних можливостей і особливостей та за наявності сильного лідера, кожна нація має потенціал до здобуття успіху. Досвід інших держав може стати у нагоді під час формування загальної стратегії розвитку держави.

Проблеми, що розв'язуються:

Під час навчального заняття учні досліджують передумови успіху корейського економічного дива, а також намагаються трансплювати цей досвід на українські терени. Обрана проблема розв'язується за планом:

- Як географічне розташування впливає на розвиток економіки та населення двох держав?
- Яким має бути лідер, що здатен привести країну до успіху?
- «Рецепт» економічного дива. Досвід для України.

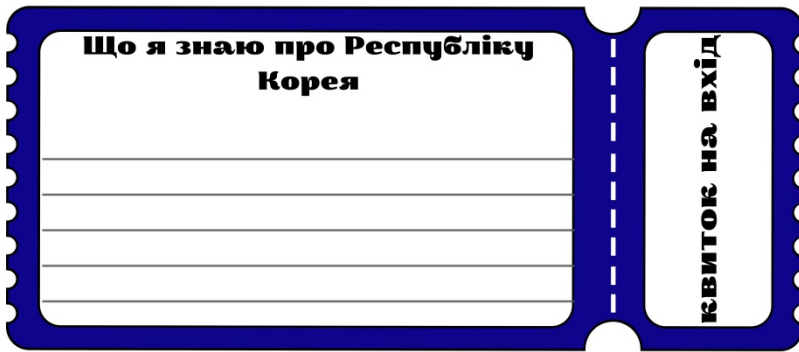
Ресурси:

1. Амсден Е. Корейське економічне диво: як Південна Корея стала технологічним гігантом за 30 років / пер. Я. Вішталюк. Київ : Наш Формат, 2024. 472 с.
2. Корсунський С. Як нації відновлюються: досвід Східної Азії. Харків: Віват, 2013. 192 с.
3. Республіка Корея: історія дива на річці Хан. Матеріали до навчального курсу за вибором учнів профільної загальноосвітньої школи (10–11 класи): посібник для учнів і вчителя / К. Баханов, С. Баханова, Ю. Білай, Р. Євтушенко, І. Костюк, С. Троян. За ред. К. Баханова. Рівне: Волинські обереги, 2024. 352 с.

Сценарій уроку

Перед початком заняття учні отримують «Вхідний квиток» у якому записують свої знання про Республіку Корея.

Зразок квитка

Сюжет 1. Як географічне розташування впливає на розвиток економіки та населення двох держав? (15 хв)

Учитель об'єднує клас у дві групи. Кожна група, працюючи з підручником, заповнює робочі аркуші. Група 1 працює з підручником Г. Довгань «Географія (рівень стандарту). Повторне видання» для учнів 10 класу складає характеристику Республіки Корея. Група 2 працює з підручником Г. Довгань та О. Стадник «Географія (рівень стандарту)» для учнів 11 класу складає характеристику України.

Зразок робочого аркуша для групи 1

Республіка Корея

Загальні відомості

Загальна площа _____

Столиця _____

Чисельність населення _____

Географічне розташування _____

Природно-ресурсний потенціал

Характеристика населення

Загальна характеристика господарства

Промисловість:

Сільське господарство

Зразок заповненого аркуша для групи 1

Республіка Корея

Загальні відомості

Загальна площа 99,7 тис. км²

Столиця Сеул

Чисельність населення 51,8 млн. осіб (на 2022 р.)

Географічне розташування розташована у південній частині Корейського півострова. Межує з Північною Кореєю. Сухоземом через море – з Японією та Китаєм. Країні належать 3 тис. островів

Природно-ресурсний потенціал

Країна гориста, клімат помірний, на півдні субтропічний, лісами вкрито 64% території. Південь Корея багата на когнітні копальни, особливо енергетичні. Є родовища залізних, мідних, вольфрамових руд, золота та срібла. Найбільшим є родовище графіту

Характеристика населення

Країна посідає 28-те місце у світі. Переважає корейська нація, серед меншин – китайська, японська. Для країни притаманне яєчне ставлення нації. Основні релігії – будизм та християнство. Висока густина населення, більшість населення живе у містах на західній території. Більшість населення заручена у світі послуг. Велючіта складає лише 3,5%.

Загальна характеристика господарства

Промисловість:

Корея прийняла велику увагу впровадженню інноваційних технологій у виробництво. Вони лідирує у світі Інформаційні, біотехнології та легка. Машинобудування є провідним сектором економіки, зокрема виробництво автомобілів, мікроелектроніки, побутової техніки. Активно розвивається і суднобудування. Розвивається програма аерокосмічної промисловості. На експорт експортують текстиль та харчову промисловість.

Сільське господарство

Має обмежений характер через малу кількість сільських площ. Виробництво концентратів метричних використовують з максимальною ефективністю, впроваджені новітні знання у світі обробки землі. Вирощують зернові: рис, пшеницю, жито, кукурудзу, з тваринництвом розводять корів, свиней та курей. Серед перевагів господарства вирощування помідорів, огірків, цибуля та грибів.

Зразок робочого аркуша для групи 2

Україна	
	Загальні відомості
	Загальна площа _____
	Столиця _____
	Чисельність населення _____
Географічне розташування _____	
Природно-ресурсний потенціал	Характеристика населення
_____	_____
_____	_____
Загальна характеристика господарства	
Промисловість:	

Сільське господарство	

Зразок заповненого аркуша для групи 2

Україна	
	Загальні відомості
	Загальна площа 603 700 км ²
	Столиця Київ
	Чисельність населення 41,05 млн осіб
Географічне розташування розташовується на схід Європи на березі омивається Чорним та Азовськими морями, межуює з Молдовою, Румунією, Угорщиною, Словаччиною, Польщею, Білоруссю та Росією.	
Природно-ресурсний потенціал	Характеристика населення
На території України знаходиться 57 природних ресурсів світу, понад 7 тис. родованих родовищ 24 види корисних копалин: залізни та марганцеві руди, михонна сірка, кам'яне вугілля, вакасти, міні руди, сірка, калійна сірка, натрієв графіт тощо. Сільськогосподарські угіддя становлять 70% загальної площі країни. Поширений тип ґрунту – чорнозем.	В Україні проживає 41,05 млн осіб (на 2022 р.). Найвищою міноро переважає середня вікова група. Україна – багатонаціональна держава, що налічує 130 націй. Основні релігії – православні християни, греко-католики, католики, мусульмани, іудеї. Найвищою населення проживає у містах. Для країни характерна значна міграція через високу ді.
Загальна характеристика господарства	
Промисловість:	
Промислова галузь є важливою промисловістю, що займається видобутком корисних копалин. Обробка галузь представлена машинобудівною, металургійною та деревообробною галузями. Важка промисловість переважає над легкою. Легка та харчова промисловість більше міноро орієнтовані на внутрішній ринок. Основними експортними товарами виступає продукція обробної та видобувної промисловості.	
Сільське господарство	
Сільськогосподарська економіка через великі посівні площі та родючі ґрунти. Традиційні культури які вирощували: пшениця, жито, кукурудза, овес, гречка, просо, рис. Широко представлені технічні культури: соняшник, бурою, льон, кукурудза, тютюн. Промислова галузь представлена картоплею, овочами, плодами, м'ясом, м'ясопродуктами, кондитерськими виробами. Поширене виноградарство та садівництво. Головна галузь тваринництва скотарство.	

Орієнтовні запитання для закріплення матеріалу:

1. Що є спільним для цих двох країн?
2. Що становить суттєві відмінності у природо-ресурсному потенціалі країни?
3. Чи існують зовнішні загрози для існування цих країн?
4. У чому полягає різниця у національному складі? Чи впливає релігія населення на розвиток країни?
5. У якій країні переважає промисловий сектор, а у якій аграрний? Що зумовлює цю перевагу?
6. Чи завжди велика територія та наявність покладів корисних копалин гарантує економічний успіх?

(Зразок узагальнення: між цими країнами досить мало схожих ознак, варто відзначити схожість культур, що вирощують у сільському господарстві та високий показник урбанізації населення. Відмінності полягають у тому, що Україна багата на корисні копалини та родючі

землі, у той час як Південна Корея у цьому обмежена. У наслідок цього, для України притаманний розвиток обробної та видобувної промисловості, у той час як Республіка Корея – будує свою промисловість на основі імпортування ресурсів. Корея – мононаціональна держава, у якій переважає буддизм та поширені ідеї конфуціанства, у той час як Україна – багатонаціональна та має дуже строкатий релігійний склад. Ідеї конфуціанства сприяють консолідації населення та більшому залученні його до спільної справи. Для обох країн існує пряма військова загроза, адже Україна з 2014 року перебуває у стані війни з Російською Федерацією, у той час як Південна Корея з 1953 року перебуває у стані замороженого конфлікту з Північною Кореєю. Наявність великої території та ресурсів не гарантує економічного успіху, оскільки ними потрібно правильно скористатись і розбудувати ефективну систему).

Сюжет 2. Яким має бути лідер, що здатен привести країну до успіху? (10 хв.)

Учні залишаються у створених групах. Вони отримують однакові робочі аркуші, що мають на меті – скласти історичний портрет президента Пак Чон Хі. Під час виконання завдання учні працюють зі статтю В. Новікова «Творці економічного дива. Пак Чон Хі».

Зразок робочого аркуша

	Пак Со Джун
	Короткі біографічні відомості
Характер та зовнішність	
Риси характеру	
	Політична діяльність
Зовнішність	
	Чи хотів/хотіла б я особисто познайомитись з діячем?

Зразок заповненого аркуша

	Пак Со Джун
	Короткі біографічні відомості
	Народився 30 вересня 1917 року. Був наймолодшим у багаторітній рідній сім'ї. Жив під час японської окупації. Здобув освіту учителя, після чого звільняє успішну кар'єру у армії. Під час корейської війни отримав звання генерала.
Характер та зовнішність	
Риси характеру	вимогливий, суворий, владний, традицій, цілеспрямований, готовий йти на ризик
	Політична діяльність
	У 1961 році прийшов до влади у ході військового перевороту. Спершу намагався впровадити реформи через жорсткі обмеження, однак змінив підходи, розшукуючи централізовану владу, але захоплював підприємницьку ініціативу, залучав міжнародну допомогу, співпрацював з США. Робив акцент на розвиток освіти. Був вбитим у 1979 році.
Зовнішність	Чорне волосся, високе чоло, невиразні брови, ніс з горбинкою, тонкі губи
	Чи хотів/хотіла б я особисто познайомитись з діячем?
	Так, оскільки його досвід у розбудові країни, після воєнних дій є цікавим та цінним для нас

Орієнтовні запитання для закріплення матеріалу:

1. Чи впливає дитинство та юність політика на стиль в управлінні державою?

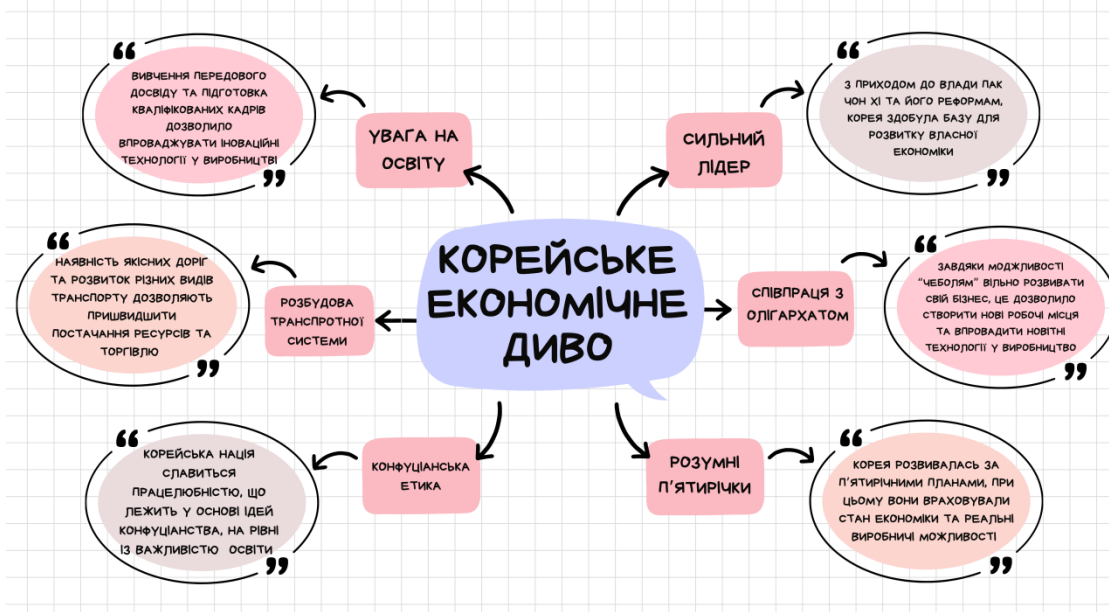
2. Якими були прорахунки Пак Чон Хі на першому етапі його президентської діяльності?
3. Чи доречно використовувати поняття «батько економічного дива» відносно Пак Чон Хі?
4. Чому діяч робив акцент на розвиток освіти у державі? Як це вплинуло на долю корейців?

(Зразок узагальнення: дитинство та юність впливає на становлення у людини її ідеалів, орієнтирів та цінностей. Бідне дитинство виховало у діяча розуміння правил економії, раціонального розподілу наявних ресурсів та важливості здобуття якісної освіти. Військова кар'єра допомогла загартувати характер та здобути популярність серед корейського суспільства. На початку Пак Чон Хі спрямував свої сили на подолання опозиції та корупції у вищих ешелонах влади, що не принесло успіхів. Його варто називати «батьком корейського економічного дива», адже його реформи, дійсно, сприяли розбудові економіки Республіки Корея, що допомогло країні досягнути такого успіху. Пак Чон Хі зробив акцент на розвиток освіти, оскільки це забезпечило навчання висококваліфікованих робітників, що були готові працювати на високоякісному устаткуванні та впроваджувати інноваційні технології у виробництво. Це залишається головним пріоритетом для населення Південної Кореї і у сьогоденні, оскільки для них це відкриває широкі перспективи у країні та світі.)

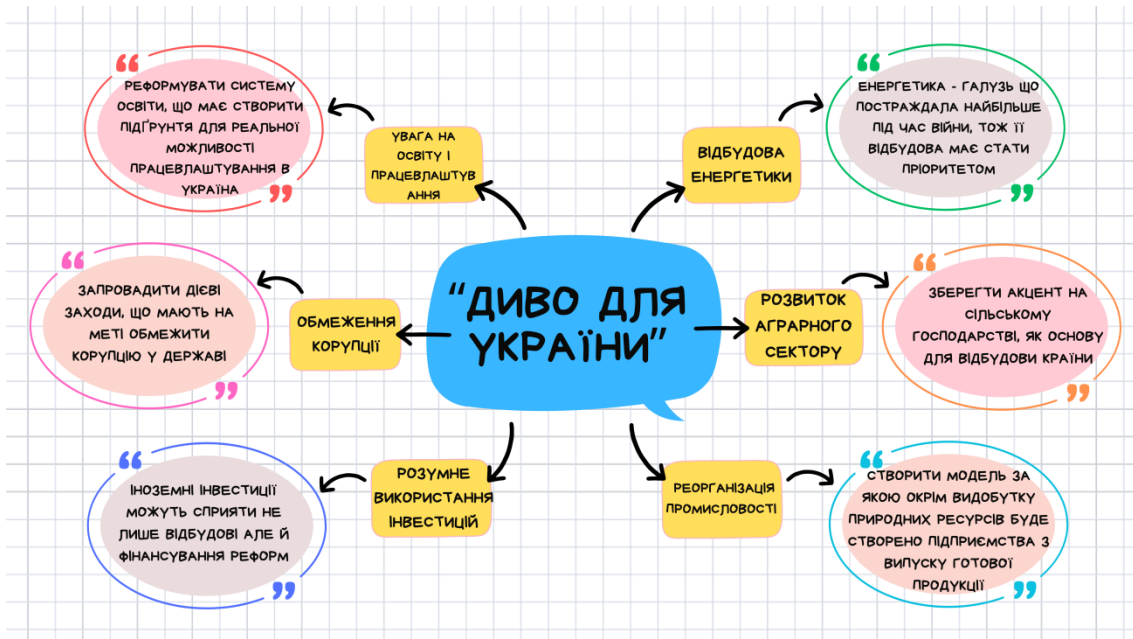
Сюжет 3. «Рецепт» економічного дива. Досвід для України (15 хв)

Учні працюють колективно, учитель виступає у якості модератора. Для початку вони отримують завдання – ознайомитись зі статтею В. Новікова «Післявоєнна економічна політика Південної Кореї як модель для України». Після цього, спільно заповнюється мапа думок. На першому етапі формується дошка присвячена Республіці Корея, після цього – Україні.

Зразок заповненої мапи 1

Зразок заповненої мапи 2

Орієнтовні запитання для узагальнення матеріалу:

1. Чи є приклад корейського економічного дива універсальним для всіх країн?
2. На вашу думку, при складанні схеми, чи врахували ми всі аспекти необхідні для відбудови України?

Узагальнення матеріалу (5 хв)

Учитель проводить оцінювання, відповідно критеріїв. Учні здійснюють взаємооцінювання за результатами роботи у групах. У якості рефлексії учитель пропонує заповнити «квиток на вихід»

Зразок «квитка на вихід»

**Що нового я дізнався про
Республіку Корея**

КВИТОК НА ВИХІД